

Hållbarhetspolicy

Fastställd av Styrelsen	Fastställningsdatum 2025-06-24	Revision Årligen
Gäller för Se punkt 2	Ansvarig VD	Informationsklass Extern – allmän

1 Inledning

Styrelsen verkar för att JAK Medlemsbank (Banken) innehar en god styrning och intern kontroll. Styrelsen ansvarar för att tillse att Banken följer lagar, och tillämpliga nationella och europeiska regelverk som reglerar Bankens verksamhet. Styrelsen ska fastställa interna regler och policys årligen och tillse att dessa efterlevs och regelbundet bedöms i verksamheten. Styrelsen är ytterst ansvarig för att Banken har en ändamålsenlig och effektiv verksamhet samt ett väl utvecklat system för riskhantering och regelefterlevnad.

2 Tillämpning

Denna policy omfattar Bankens styrelse, ledning, samtliga anställda, konsulter, samarbetspartners, ombud och uppdragstagare som är berörda av Bankens verksamhet. Policyn är tillämplig på alla delar av verksamheten och inkluderar även verksamheter och områden som lagts ut till annan part (outsourcing). Den skall ses i ett sammanhang med Bankens övriga policies såsom Kreditpolicy, och de för verksamheten relevanta delarna av de nationella och internationella principer och konventioner som listas i bilaga 1.

3 Ansvar

Styrelsen ansvarar för upprättandet av denna policy. Det åligger VD att tillse att policyn hålls tillgänglig för samtliga som berörs av den.

VD ansvarar för att informera alla berörda om bestämmelserna i denna policy. Ansvaret innebär att tillse att anställda, konsulter, samarbetspartners, ombud och uppdragstagare som berörs av denna policy känner till och följer dess innehåll. VD eller den VD utser ansvarar också för att utfärda de närmare och mer detaljerade regler som behövs för att underlätta tillämpningen av denna policy.

4 Ikraftträdande och ändringar

Denna policy ska revideras löpande och ändras vid behov efter beslut av styrelsen.

Det åligger VD att årligen bedöma och uppdatera innehållet i denna policy och föredra den för styrelsen, med eventuella förslag på ändringar. Policyn ska fastställas minst årligen av styrelsen även om inga ändringar görs.

5 Principer för hållbarhet i bankverksamheten

JAK Medlemsbank startades i syfte att främja ekonomiskt samarbete mellan medlemmarna. Verksamheten är värdegrundsdreven och syftar till att skapa medlemsnytta samt att verka för ett hållbart samhälle för människa,

miljö och ekonomi i samklang med FN:s Globala mål för hållbar utveckling, vilket ska genomsyra såväl de produkter och tjänster som Banken erbjuder sina medlemmar som Bankens interna förhållningssätt till hållbarhet. Banken har även en uttalad ambition att verka för minskad skuldsättning i samhället samt att visa på att det går att bedriva bankverksamhet genom samarbete och återinvestering i verksamheten för främjande av en trygg och långsiktigt hållbar ekonomi, i motsats till hög risk, kortsiktig vinst och ackumulering av vinster till ett fåtal ägare. Utöver att tillhandahålla banktjänster ska Banken även arbeta med folkbildning inom hållbarhet, främst hållbar ekonomi.

5.1 Sparande

JAK premierar sparandet som basen för en långsiktigt hållbar och stabil ekonomi för våra medlemmar. Banken tillhandahåller inlåningsprodukter med och utan ränta. Genom att uppmuntra till sparande bidrar vi till trygga hushåll och tryggt företagande, och skapar även förutsättningar att tillhandahålla lån till våra medlemmar. Sparandet utgör således grunden för det ekonomiska samarbetet medlemmarna emellan.

5.2 Lån och krediter

Banken ska alltid beakta medlemsnytta såväl som vårt bidrag till en hållbar samhällsutveckling, innebärande att dessa ändamål ska styra och genomsyra såväl produkt- och affärsutveckling som marknadsföring, övrig kommunikation, samarbeten, kreditgivningsprocessen etc. Banken ska vara en proaktiv part som kan möta behov hos aktörer som på olika sätt vill lösa olika samhällsproblem. Utöver sparandet och den folkbildande verksamheten ska Banken bidra med positiv hållbarhetspåverkan genom sin utlåning.

Bankens utlåning syftar till att möta medlemmarnas behov, såsom lån till bostad eller lån till verksamheter och investeringar som är i linje med Bankens ändamål. Genom utlåningen har Banken också möjlighet att stödja och främja omställningen till ett hållbart samhälle. Sparpoängssystemet och en premiering av sparande såväl innan som under lånets löptid, samt att Banken som huvudregel kräver amortering av alla lån, syftar till att stötta medlemmarna i att bygga en sund ekonomi och begränsa risken för osund skuldsättning.

5.3 Övriga principer som styr långivningen

Vid kreditgivning till företag och organisationer ska Banken kontrollera att kredittagarens verksamhet inte motverkar FN:s globala hållbarhetsmål.

Kredittagaren förväntas även stå för följande principer i sin verksamhet:

- Arbetstagares rättigheter såsom rätt till demokratiska processer och representation, rättvisa rekryteringsprocesser och de grundläggande rättigheter som ges uttryck för i svensk lag eller, vid näringsaktiviteter även i utlandet, internationella konventioner.
- Mänskliga rättigheter enligt FN:s konvention, Barnkonventionen och humanitärätten.
- Jämställdhet, jämlikhet och icke-diskriminering. Banken har en nolltolerans för diskriminering på grund av bland annat kön, ras/etnicitet, religion, sexuell läggning och politiska åsikter.
- Djurskyddskonventioner.

Banken ska alltid respektera och samarbeta med myndigheter i eventuella processer där en företagskund utreds för brott mot de regler och konventioner som listas i bilaga 1, eller de nationella och internationella lagar och regler som kunden är skyldig att följa.

JAK finansierar aldrig följande aktiviteter:

- Verksamhet som innebär utvinning av, produktion baserad på, eller försäljning av fossila råvaror
- Fossil energi eller kärnkraftsenergi
- Tillverkning eller försäljning av vapen och krigsmateriel av något slag
- Tillverkning eller försäljning av alkohol, tobak, narkotika eller andra typer av droger
- Pornografisk verksamhet
- Människohandel
- Ekonomisk verksamhet som innefattar barnarbete
- Olaglig skatteplanering eller skatteflykt
- Spekulative investeringar
- Mutor
- Gruvindustrin
- Jordbruk som förvandlar torvmark till jordbruksmark.
- Produktion eller handel med GMO (Genetically modified organism)
- Handel med utrotningshotade djur- och växtarter enligt CITES-konventionen
- Djurtester.
- Djurhållning för skinn/päls eller för ren underhållning.
- Skogsbruk som nyttjar kalhyggesbruk
- Spel och dobbel
- Lobbyverksamhet vars syfte är att motverka arbetet för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser, eller förespråka någon av de aktiviteter som JAK inte finansierar och som namnges ovan.

Dessutom ansluter sig Banken till de nationella och internationella principer och förordningar för hållbarhet som finns listade i bilaga 1.

5.4 Övriga principer för utveckling av produkter och tjänster

JAK är en medlemsägd bank och en ekonomisk förening och utformar sina produkter och tjänster utifrån medlemsnytta. I föreningen gäller en medlem, en röst. Eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

5.5 Placerings- och investeringsprodukter

Bankens principer för hållbarhet ska även tillämpas på placerings- och investeringsprodukter.

6 Principer för intern hållbarhet

Bankens interna verksamhet bygger på öppenhet, ansvar och transparens samt främjande av sunt och måttligt risktagande och en god arbetsmiljö.

6.1 Rörlig lön och belöningssystem

Rörlig lön och belöningssystem förekommer inte i Banken. Föreningsstämman beslutar om arvode för förtroendevalda. Banken erbjuder inte tjänstebil som löneförmån.

6.2 Resor

Resor som bekostas av Banken sker i så stor utsträckning som möjligt med kollektiva färdmedel, i första hand tåg. Banken erbjuder förutsättningar samt har som mål att öka resfria, digitala möten, då detta ger lägre negativa miljöeffekter och minskar resekostnader.

6.3 Kontor och inköp

Vid inköp av produkter för kontoret tas hänsyn till hur miljövänligt produkten tillverkas och kan återvinnas. I möjligaste mån väljs återanvända, miljömärkta eller cirkulärt designade produkter, med hänsyn tagen till funktionsduglighet, arkivbeständighet och pris.

Vid upphandling av kontorsutrymmen vägs lokalens energieffektivitet, möjlighet till cykelparkering samt närhet till kollektiva transporter in i bedömningen. När det är möjligt väljs lokaler i miljöcertifierade byggnader.

6.4 Energi

Bankens grundidé om hushållning av naturresurser inbegriper främjande av förnyelsebar energi. Vid val av elleverantör väljs så långt möjligt el från förnyelsebara källor. Vid inköp av datorer, belysning etc tas hänsyn till såväl låg energiförbrukning som total miljöpåverkan.

6.5 Arrangemang och möten

Vegetarisk mat – helst ekologisk, lokalproducerad samt rättvisemärkt – är norm vid riks- och lokala arrangemang och möten.

6.6 Klagomålshantering

Banken rapporterar årligen om klagomålshantering avseende hållbarhetsfrågor, inklusive dess framsteg och resultat, i Årsredovisningen. Avsikten med Bankens klagomålshantering är att leva upp till kriterierna i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

6.7 Jämställdhet och inkludering

Vid tillsättning av såväl styrelse som ledningsgrupper för föreningen och Banken strävar Banken efter att uppnå jämställda grupper med ett riktmärke att inget kön skall vara överrepresenterat (mer än 60%). Så långt möjligt strävar Banken i att även säkra inkludering ur andra aspekter i tillsättningar i styrelse och ledningsgrupper.

Banken har en nolltolerans mot fysiskt och psykiskt våld på arbetsplatsen inklusive verbala, fysiska och sexuella trakasserier.

6.8 Arbetsmiljö och social hållbarhet

Som hållbart inriktad bank är personalens hälsa viktig för att alla anställda ska må bra och kunna bidra till Bankens syfte och målsättningar. I enlighet med Arbetsmiljölagen vidtar Banken de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa eller olycksfall, bland annat genom att utveckla ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

6.9 Mänskliga rättigheter

Banken har nolltolerans mot alla former av diskriminering på arbetsplatsen, oavsett grund. Vi arbetar för och står bakom de principer för mänskliga rättigheter, jämställdhet och inkludering som vi förväntar oss att även våra kredittagare respekterar. Vi kommer att respektera och samarbeta i eventuella processer där en företagskund utreds för negativ påverkan på mänskliga rättigheter.

7 Motverkande av korruption

Banken har tydliga riktlinjer att inte acceptera eller erbjuda gåvor, representation eller andra personliga fördelar som rimligen kan antas påverka en affärssuppgörelse. Banken ger inga lån till företag som avser att använda dem för spekulation, olaglig skatteplanering, placering i så kallade skatteparadis eller till mutor.

Bilaga 1 - Nationella och internationella principer och förordningar

Banken ställer sig bakom och förväntar sig att företag som Banken ger lån till ska följa flera nationella och internationella principer och förordningar.

Sammanställning av nationella och internationella principer och förordningar som Banken står bakom och förväntar sig att företag som Banken ger lån till ska följa.

Children's rights and business principles	Utvecklat av UNICEF, FN:s Global Compact och Rädda Barnen – är Children's rights and business principles den första omfattande uppsättningen principer för att respektera och stödja barns rättigheter. Baserat på befintliga standarder, initiativ och bästa praxis relaterade till affärer och barn, definierar dessa principer omfattningen av företagsansvaret gentemot barn.
CITES-förordningarna	CITES står för Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Även kallad Washingtonkonventionen, och är ett internationellt avtal som reglerar handeln med hotade arter av vilda djur och växter.
Djurens Fem Friheter	Den mest utbredda vetenskaplig definitionen kring djurens välfärd formulerades 1992 av brittiska Farm Animal Welfare Council och brukar benämnas Djurens Fem Friheter: Frihet från hunger och törst Frihet från obehag Frihet från smärta, skada och sjukdom Frihet att hålla ett normalt beteende Frihet från rädsla och stress
Ekologisk livsmedelsproduktion	Utlåning till företag med livsmedelsproduktion kan gynnas med förmånliga villkor om de är certifierade för ekologisk produktion.
Ekvatorprinciperna	Ekvatorprinciperna är framtagna av Världsbanken och används som ramverk av ett 60-tal projektfinansieringsbanker, däribland Nordea och SEB. Ekvatorprinciperna ställer krav på hur projekten ska ta hänsyn till miljömässiga och sociala aspekter när projekt planeras och finansieras. Detta är extra viktigt när projekten handlar om infrastruktur (till exempel vägar och energiprojekt) i länder som är fattiga och där projekten ofta ligger i områden som tidigare inte har varit exploaterade.
EU:s uppförandekod för vapenexport	EU:s uppförandekod för vapenexport har funnits sedan 1998. Denna uppförandekod fastslår gemensamma regler för exporten av krigsmateriel från EU-länderna, även om medlemsstaterna kan tillämpa mer restriktiva nationella regler.
Extractive industries transparency initiative (EITI)	EITI är en global standard för att främja öppen och ansvarsfull förvaltning av olje-, gas- och mineralresurser.
FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter	Består av tre grundpelare: statens skyldighet att skydda de mänskliga rättigheterna, företags ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna, samt möjlighet att få sin sak prövad om rättigheterna inte respekteras. Principerna antogs unisont av FN:s råd för mänskliga rättigheter i juni 2011.
FPIC:s principer, Free Prior Informed Consent	Även kallad Urfolksdeklarationen. Förekommer ofta när det pratas om urfolk i Sydamerika exempelvis. Sett till Sverige skulle det innebära att det krävs ett samtycke av berörd sambeby vid till exempel gruv- och vindkraftsetableringar.
FSC, Forest Stewardship Council och svenska pefc	FSC är oberoende, internationell medlemsorganisation som verkar för ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar, genom sitt certifieringssystem FSC. Certifierade företag följer FSC:s regler (standarder) för skogsbruk och spårbarhet. Både PEFC och FSC arbetar för att certifiera skogsbruk mot trovärdiga, opartiskt granskade standarder. Syftet med båda standarderna är att främja ett uthålligt och ansvarsfullt skogsbruk. PEFC är en certifiering i första hand för småbrukare.
Global Living Wage Coalition	Global Living Wage Coalition är en koalition av stora hållbarhetsaktörer som tillsammans definierar levnadslön. En levnadslön är när ersättningen för en standard arbetsvecka räcker till en anständig levnadsnivå för arbetaren och dennes familj. I anständig levnadsnivå inkluderas mat, vatten, boende, utbildning, sjukvård, transport, kläder och andra nödvändigheter inkluderat oförutsedda händelser.
IFC Environmental, health, and safety guidelines	IFC, en systerorganisation till Världsbanken och medlem i Världsbankens grupp, är den största globala utvecklingsinstitutionen som är inriktad uteslutande på den privata sektorn i utvecklingsländerna. Deras mål är att få bort den extrema fattigdomen till år 2030 och öka det gemensamma välbefindandet i alla utvecklingsländer.
IFC Performance standards	IFC Performance Standards är riktlinjer som gäller för alla investeringar som har godkänts av IFC:s första kreditbedömningsprocess efter 1 januari 2012.

ILO General Principles and Operational Guidelines for Fair Recruitment	Principerna och riktlinjerna syftar till att informera det nuvarande och framtida arbetet för ILO och andra organisationer, nationella lagstiftare och arbetsmarknadens parter för att främja och säkerställa rättvis rekrytering. Principerna och riktlinjerna utvecklades av ett trepartsmöte med experter, som hölls i september 2016.
International council on mining and metals (icmm)	ICMM är en internationell organisation som är inriktad på en säker, rättvis och hållbar gruvindustri.
OECD:s riktlinjer	Är gemensamma rekommendationer från OECD-ländernas regeringar om bland annat mänskliga rättigheter, information, arbetsrätt, miljöskydd, bekämpande av mutor, konsumentskydd och konkurrens. Riktlinjerna återspeglar god praxis för alla företag.
Rio-deklarationen	Rio-deklarationen antogs i FN 1992 och innehåller internationella riktlinjer inom miljö och hållbar utveckling. År 2012 hölls en uppföljning av mötet 1992, med syfte att diskutera grön ekonomi inom ramen för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning, samt den institutionella ramen för hållbar utveckling.
RSB, Roundtable on sustainable biomaterials	RSB upprättades ursprungligen 2006 som en internationell standard för hållbara biobränslen. RSB är ett internationellt initiativ som samlar jordbrukare, företag, icke-statliga organisationer, experter, regeringar och mellanstatliga organ som arbetar med att säkerställa hållbarheten i biomaterialproduktion och bearbetning.
UN Global compact	Global Compact bildades på uppmaning av FN:s generalsekreterare Kofi Annan 1999. Syftet var att skapa internationella principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption riktade till företag. Principerna grundar sig på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s grundläggande konventioner om de mänskliga rättigheterna i arbetslivet, Rio-deklarationen samt FN:s konvention mot korruption.
UN Guiding principles on business & human rights	FN:s vägledande principer om att stater har skyldighet att respektera och skydda de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt att företag har en särskild roll och funktion i samhället och måste följa alla tillämpliga lagar samt respektera de mänskliga rättigheterna.
WWF Gold Standard	Guldstandarden, som stöds av WWF, är den mest rigorösa certifieringsstandarden globalt för koldioxidutjämningsprojekt. Standarden säkerställer att projekt för energieffektivitet och förnybar energi faktiskt minskar koldioxidutsläppen och innebär fördelar för lokalbefolkningen.